

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Gods wegen en werken

“De HEERE is rechtvaardig in al Zijn wegen, en goedertieren in al Zijn werken”

Psalm 145:17

De kinderen hebben het psalmvers op de zondagsschool geleerd, en in de kerk hebben we het al vele male gezongen: “De HEER’ is recht in al Zijn weg en werk; Zijn goedheid kent in ’t gans heelal geen perk”. Maar er is wel genade voor nodig om het echt te zingen.

Twee deugden van God worden genoemd. Hij is rechtvaardig en Hij is goedertieren. Zo is God; zo is Zijn wezen. Hij is helemaal rechtvaardig en helemaal goedertieren. Die God Die wij vanuit onszelf niet kennen, van Wie wij door en door vervreemd zijn, maakt Zich zo bekend door Zijn Woord. Opdat wij zouden weten Wie Hij is.

Hij is rechtvaardig en daarom rechtvaardig in al Zijn wegen. Hij is goedertieren en daarom goedertieren in al Zijn werken. We zeggen het maar eerlijk: daar hebben wij onze problemen mee. Soms zien wij Zijn wegen niet als rechtvaardig en soms zien wij Zijn werken niet als goedertieren. ’t Kan zelfs gebeuren dat we zeggen of denken: die wegen en die werken zijn net tegenovergesteld. Ze zijn niet rechtvaardig en ze zijn niet goedertieren. Ze zijn onrechtvaardig en ongoedertieren.

Als we het wereldgebeuren overzien, de wrede oorlogen, het grote onrecht, de rampen, de catastrofes, als we letten op de abortusklinieken, op de wreedheden van de een tegenover de ander, op het wegtrappen van een medemens, als we denken aan het heengaan van een geliefde soms in de

kracht van het leven of aan het zware kruis dat werd opgelegd en dat bijna niet te dragen is. O de vraag is er zo maar: is God wel rechtvaardig in al Zijn wegen en goedertieren in al Zijn werken. Zelfs kan het zo zijn dat wij menen dat we rechtvaardiger en goedertierener zijn dan God. We zouden zelf op de troon van God willen zitten en het beter doen dan God, ja meer rechtvaardig en meer goedertieren zijn.

We hoeven daar niet van te schrikken. Wat in ons zit, komt er gewoon uit. We willen lieve en aardige mensen zijn, maar o wee als Gods wegen en werken ons niet naar de zin zijn. Onze vijandschap tegen God kan er zo maar uitspuiten. Zelfs een kind van God is daarvan niet gevrijwaard. Denk maar aan Job op de ashoop, en denk maar aan Asaf. God wordt gedaagd voor onze rechtbank en Hij moet verantwoording afleggen van Zijn doen.

Als de mens op z’n plaats komt, ja dan wordt het anders. Als het wordt bukken en buigen voor en onder God. Niet meer naast God of boven God, maar onder God. Als God God wordt en de mens zondaar voor God. Toen Job boog in stof en as, toen Asaf ging in Gods heiligdommen, ja toen werd het anders, geheel anders. Toen stopten de vermenigvuldiging der gedachten, toen zwegen de kritische denkvragen en vluchtten heen.

Dat is nu een mens met genade. Die gaat zelfs zingen op de puinhopen van zijn bestaan: het zijn de goedertierenheden des Heeren dat wij niet vernield zijn.

Weet u - als de Geest het openlegt dan leer ik verstaan dat ik tijdelijke straffen en de eeuwige straf verdiend heb. Dat daar is het rechtvaardig oor-

deel, en dat alles wat daar bovenuit gaat enkel goedertierenheid is. Ja zelfs dat ene slokje water en dat ene stukje brood. Laten we maar eerlijk zijn: daar brengt een mens niet zichzelf, daar wil hij ook niet gebracht worden. Daar is almachtige kracht, de genade des Geestes voor nodig. Niet één keer, maar steeds weer. Want ik ben zo weer van dat plekje vandaan.

Hebt u u er weleens over verwonderd dat die God Die rechtvaardig is in al Zijn wegen nog niet gekomen is met de voltrekking van Zijn rechtvaardig oordeel? Dat moet toch wel in verbazing zetten! Weet dat hier enkel is Zijn goedertierenheid over u.

Hebt u u weleens verbaasd over Golgotha? Was de weg die God ging met Zijn Zoon nu wel rechtvaardig? God liet Hem hangen aan het vloekhout, Hem van Wie alleen gezegd kan worden: Hij heeft geen tijdelijke straffen en niet de eeuwige straf verdiend, omdat Hij was zonder zonde. Maar u weet het geheim van Golgotha. Omdat God niet alleen rechtvaardig, maar ook goedertieren is. Op Golgotha schitteren die beide deugden van God zo. “Eer God de zonde ongestraft liet blijven...” De goedertieren zaliging van zondaars kan slechts in een rechte weg. “Sion zal door recht verlost worden”. Het kan niet anders. Omdat God God is; omdat Hij rechtvaardig is in al Zijn wegen. In al Zijn wegen. Geen enkele weg is onrechtvaardig. En wat is God nu vanwege Golgotha onuitsprekelijk goedertieren. Goedertieren in de levendmaking van de zondaar; goedertieren in zijn bekering; goedertieren in het doen bukken en buigen onder Hem; goedertieren in het openleggen van onze strafwaardigheid en vloekwaardigheid; goedertieren in het doen opzien naar de Gekruisigde; goedertieren in de schenking en de toerekening van de verdienste van Christus; goedertieren in Zijn Vaderlijk erbarmen; goedertieren in al Zijn werken, ja - in al

Zijn werken, geen één uitgezonderd. God rechtvaardig in al Zijn wegen. O neen - dat heft niet op dat ik soms zucht onder de onbegrepen wegen. De vragen, het zich aftobben, het verward zijn over Gods wegen en werken ze zijn er zo maar weer. Maar als er zijn Gods goedertieren werken dan zwijgt alles wat in mij is, dan is er slechts verwondering en aanbidding. Gods goedertierenheid die zich over mij heeft uitgebreid....
Ds. v. Z.

Van de administratie

In de vakantietijd is het altijd erg rustig, dat bleek ook bij de administratie. We konden toch nog 3 nieuwe abonnees inboeken en ontvingen f 47,50 aan giften, waarvoor onze hartelijke dank.

Wel bleek ook in de afgelopen weken, dat de dood geen vakantie had genomen, want we kregen bericht dat er 5 abonnees waren overleden. Houden wij daar ook rekening mee?

Het blad bestemd voor mej. J. Mol, Kooijstraat 16, 's Gravendeel ontvingen we al enkele keren retour met de mededeling "vertrokken". Wie van

onze abonnees kan ons hierover nadere inlichtingen geven?

Tenslotte nog een vriendelijk verzoek. Bij controle van de betaling van het abonnementsgeld bleek dat ongeveer 200 abonnees de lopende jaargang nog niet hadden betaald. Als iemand die dit leest, zich schuldig voelt, zou die dit alsnog zo spoedig mogelijk willen doen? U kunt met uw eigen girokaart betalen. Bij voorbaat dank. Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de redactie

Westminster Confessie

In dit nummer van "Bewaar het Pand" treft u een eerste aflevering aan over de Westminster Confessie. We zijn ds. Procee erkentelijk dat hij voor ons blad deze serie heeft willen schrijven.

Ontmoetingsdag van "Bewaar het Pand"

De datum van de komende ontmoetingsdag nadert: D.V. zaterdag 18 september in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Kampen.

Sprekers:

's Morgens: Ds. D. Slagboom, opening. Spreker: Ds. A. Baars.

's Middags: Ds. L.W. v.d. Meij, die stil zal staan bij een gebeurtenis uit de kerkgeschiedenis, sluiting Ds. P. den Butter.

U ziet dat de middagsamenkomst een iets ander karakter zal dragen.

Op andere zendingsdagen is het al jaren gebruikelijk dat een deel van de tijd op deze wijze wordt gevuld. We hopen dat daardoor meer gezinnen dan voorheen onze ontmoetingsdag zullen bezoeken.

Reserveer deze datum vast in uw agenda.

Volgende afleveringen

Nu de vakantietijd voor de meeste medewerkers en lezers van ons blad weer ten einde is, zal "Bewaar het Pand" D.V. weer elke veertien dagen verschijnen.

AvH.

De Confessie van Westminster (I)

De redactie van Bewaar het Pand verzocht mij om in enkele artikelen één en ander te schrijven over de Confessie van Westminster. Graag voldoe ik aan dat verzoek. Dit is een goed initiatief van de kant van de redactie omdat de Westminster Confessie in ons taalgebied vrij onbekend is, terwijl het een rijkdom bevat aan Bijbels belijden dat zeer vruchtbaar is om te bestuderen.

De Confessie van Westminster werd geschreven door de beroemde Synode van Westminster, die bijeen kwam in de jaren 1643 - 1649 op last van het Engelse parlement. Deze vergadering was dus niet zozeer een kerkelijke vergadering, uitgeschreven en bijeen geroepen door de kerken, maar kwam bijeen op last van de overheid. Deze vergadering bestond uit ongeveer 150 mannen, overwegend belangrijke en vooraanstaande theologen uit Engeland.

De Synode van Westminster kwam bijeen in een van de zalen van de beroemde Westminster Abdij te London. De door deze vergadering opgestelde Confessie kwam gereed 4 december 1646, maar werd pas 20

juni 1648 goedgekeurd door het Engelse Parlement.

Dit belijdenisgeschrift is de jongste en uitgebreidste confessie van reformatische kerken. Het is ook de meest verbreide en meest invloedrijke confessie binnen het Protestantisme. Het is namelijk aangenomen door vrijwel alle Presbyteriaanse kerken in de Engels sprekende landen.

Het is opvallend dat dit belijdenis geschrift niet is opgesteld door een enkele persoon maar door een gehele synode. De meeste belijdenisgeschriften uit de tijd van de Hervorming werden door één enkele persoon of door een kleine groep van mensen opgesteld. We kunnen denken aan de Nederlandse Geloofsbelijdenis opgesteld door Guido de Brès, of aan de Heidelberger catechismus opgesteld door Zacharias Ursinus en Caspar Olevianus. Zo waren er in de tijd van de Hervorming meer belijdenis geschriften, die in feite door één theoloog of reformator waren opgesteld. Uitzonderingen hierop vormen de Dordtse Leerregels, opgesteld door de grote Synode van Dordrecht in 1618 en 1619 en de Confessie van

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk
verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" opzenden naar: Ds. A. van Heteren, Bruijgomstraat 2, 4251 EP Werendam. Telefoon 01835-1113.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Westminster, geformuleerd door de Synode van Westminster. Deze laatste genoemde synode werd samengeroepen door het Engelse parlement, tegen de zin van de toenmalige koning van Engeland, Karel I. Het doel van deze synode was om de Engelse kerk te reformeren naar Gereformeerde beginselen.

De vraag doet zich voor: Waarom werd deze synode eigenlijk samengeroepen? Wat waren de gebeurtenissen die leidden tot een breuk tussen de koning en het parlement? Kortom: Wat zijn de achtergronden leidend tot het ontstaan van de Westminster Synode en Confessie? Om een antwoord op deze vragen te geven moeten we de voorafgaande geschiedenis van de Engelse kerk en met name de reformatie van die kerk bezien.

De opstelling van de Confessie van Westminster vormt een belangrijk onderdeel in het proces van de reformatie van de kerk van Engeland. De reformatie in Engeland vond plaats op een zeer geleidelijke en langdurige wijze.

Merle D'Aubigné geeft in zijn geschiedenis van de Hervorming in Engeland vier achterliggende oorzaken van de Reformatie in Groot Brittannië: Het optreden van Willem de Veroveraar, de regering van Eduard III, het werk van Wycliffe en de hervorming zoals die plaatsvond op het vasteland van Europa.

Willem de Veroveraar heeft na zijn inval en overwinning in Groot Brittannië in 1066, Rome weerstaan. Hij wilde namelijk niet dat enige andere buitenlandse mogendheid invloed zou uitoefenen binnen zijn gebied. Hij verzelfstandigde de kerk binnen zijn gebied ten opzichte van Rome en bewerkte in feite dat de kerk in zijn gebied ondergeschikt was aan de staat. Dit zou het begin worden van een jarenlange strijd tussen de diverse koningen van Groot Brittannië enerzijds en de pauselijke macht anderzijds.

Nadat Rome weer grote macht en invloed verworven had binnen Groot Brittannië begon de macht van de paus weer te tanen. Door het optreden van de koningen Eduard III en Richard II in de veertiende eeuw werden wetten aangenomen, die beroep op het hof van Rome verboden. Bullen en berichten van excommunicatie van de paus werden niet ontvankelijk verklaard waarbij degenen die

het waagden zulke documenten in Groot Brittannië te brengen zwaar gestraft zouden worden.

John Wycliffe werkte in de 14e eeuw en verrichtte baanbrekend werk door zijn vertaling van de Bijbel in het Engels. Hij zond predikers uit om in de landstaal te preken tot het volk. Door zijn vasthouden aan het gezag van Gods Woord verwierp hij de Roomse leer van de transsubstantiatie. Wycliffe mag hierom terecht de eerste protestant genoemd worden. Officieel werd zijn leer door de kerk in Engeland afgewezen en veroordeeld, maar onder het volk leefden zijn gedachten voort, vooral doordat hij eenvoudige volkspredikers, de zgn "poor preachers", uitzond om onder het volk te preken.

De eigenlijke reformatie in Engeland is niet voortgekomen door het optreden van een bepaalde reformator, zoals bijvoorbeeld Luther of Calvijn. De reformatie in Engeland is feitelijk voortgekomen door de doorwerking van het Woord van God. Daarnaast is van betekenis geweest de politieke houding van het Engelse koningshuis, dat onafhankelijkheid begeerde ten opzichte van Rome.

De reformatie begon in Engeland, toen tijdens het bewind van koning Hendrik de achtste, die regeerde van 1509-1547, temidden van een politiek onstuimige situatie, een boek Engeland binnen kwam. Dat boek had zoeven de drukpersen in Bazel verlaten en was over het Kanaal naar Engeland gekomen. Dit gebeurde in het jaar 1516. Het werd spoedig bekend in London en vooral in de Engelse universiteitssteden Oxford en Cambridge. Dit boek was het Nieuwe Testament, uitgegeven in het Grieks door Erasmus. Deze uitgave van het Nieuwe Testament in haar oorspronkelijke geschreven vorm, het Grieks, zou een ongekeerde invloed hebben.

In Cambridge studeerde een jongeman, genaamd Thomas Bilney. Hij was ernstig bezorgd over zijn eeuwige behoudenis en hij kon geen troost vinden bij de priesters. Zij schreven hem vasten voor en zij deden hem aflaten kopen, maar hij vond geen vrede in zijn hart. Op een dag hoorde Bilney zijn vrienden spreken over een nieuw boek. Het was het Griekse Nieuwe Testament. Meer aangetrokken door de schoonheid van de stijl dan door de goddelijkheid daarvan, strekte hij

begerig de hand naar dat boek uit. Maar wanneer hij dat boek wilde aanpakken dan trok hij bevreesd, zijn hand terug. Zijn Roomse biechtvaders hadden toch nadrukkelijk dit boek verboden. Zij noemden dit boek de bron van alle ketterijen.

Toch werd Bilney onweerstaanbaar aangetrokken tot dit boek. Het was namelijk het Nieuwe Testament van Jezus Christus. Zou hij daarin dan niet troost voor zijn bezwaard en onrustig hart kunnen vinden? Eindelijk greep Bilney moed. Als geleid door de hand van God, sloop hij het huis binnen waar het boek verkocht werd. Met vrees en beven kocht hij het boek en keerde met spoed naar zijn huis terug. Daar sloot hij zich in zijn kamer op en opende het boek. Zijn ogen vielen op de tekst uit 1 Tim 1: 15: Dit is een getrouw Woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben.

Hij vertelde later, dat het was alsof een verkwikkende luchtstroom blies tegen zijn ziel. Het was alsof er een rijke schat hem in de handen gelegd werd. De Heilige Geest nam zijn hart in bezit en maakte hem het eigendom van Christus. Een ongekeerde blijdschap vervulde zijn ziel. Bilney kon niet verzadigd worden van het lezen van zijn Nieuwe Testament.

De bekering van Thomas Bilney was van grote betekenis voor het doorwerken van de reformatorische beweging in Engeland. Hij zou het middel zijn tot bekering van anderen, die weer op hun beurt het Evangelie krachtig zouden verkondigen.

Nadat het Licht van Gods Woord in zijn hart was opgegaan, bad Bilney: "O Gij, die de waarheid zijt, geef mij kracht, dat ik haar onderwijzen mag en bekeer de zondaren, door middel van hem, die zelf een onboetvaardig zondaar is geweest."

In Cambridge verzamelde Bilney een groep jonge theologen en studenten rondom zich. Tezamen bestudeerden zij het Griekse Nieuwe Testament. Een van de deelnemers was Hugh Latimer, die later krachtig gewerkt heeft voor een doorgaande reformatie in Engeland. Een andere deelnemer was een jongeman, die ook tot bekeering gekomen was door het zelfstandig lezen van het Griekse Nieuwe Testament, genaamd William Tyndale. Laatstgenoemde had even-

eens een vurig verlangen om het Evangelie te preken.

Tyndale trok uit om in stad en dorp te preken. Maar hoe langer hij preekte, hoe meer hij ervan doordrongen werd dat er ontstellend veel onwetendheid en verwarring was onder het volk. De Roomse priesters konden gemakkelijk het gestrooide zaad van het Evangelie verstoren. Langzamerhand werd Tyndale doordrongen van de noodzaak dat het Engelse volk de Bijbel in hun eigen taal moest hebben. Hij schreef: "Zonder de Bijbel is het onmogelijk de leken vast te maken in de waarheid". Een groot plan ontwaakte in Tyndale. Hij zei: "Het was in de taal van Israel, dat de psalmen gezongen werden in Jehova's tempel; en zou dan het Evangelie onder ons niet spreken in de taal van Engeland?... Behoort de Kerk minder licht te hebben op de volle middag, dan bij de morgenschemering?... De Christenen moeten het Nieuwe Testament lezen in hun moedertaal." Tyndale geloofde dat deze gedachte kwam van God. De vertaling van de Bijbel werd van nu aan zijn levens-taak.

Nadat Tyndale eerst bij een rijke koopman in London woonde en een begin gemaakt had met de vertaling, moest hij vanwege de hevige vervolgingen vluchten naar Duitsland. Daar voltooide hij de vertaling van het

Nieuwe Testament. Deze vertaling is van een dermate goede kwaliteit, dat het vrijwel ongewijzigd is overgenomen in de Engelse King James vertaling van 1611.

In 1525 konden in Worms 6000 exemplaren van Tyndale's vertaling van het Nieuwe Testament gedrukt worden. In 1526 werden zij vervoerd naar Engeland. Binnen tien jaar tijds werd dit nieuwe Testament zeven maal herdrukt.

Onderwijl preekte en doceerde Hugh Latimer in Cambridge met veel resultaat. Hij benadrukte dat de Bijbel in de landstaal gelezen moet worden. Door dit alles werd het Evangelie al meer bekend onder het Engelse volk. Deze mannen van het eerste uur van de reformatie in Engeland zijn allen de marteldood gestorven. Thomas Bilney werd in 1531 verbrand. Hugh Latimer werd verbrand in 1555. William Tyndale werd gewurgd en daarna verbrand in Vlaanderen in 1536. De laatste woorden van Tyndale waren: "O Heere, open de ogen van de koning van Engeland". Binnen twee jaar na Tyndale's dood, verordeneerde koning Hendrik de Achtste van Engeland, dat de Bijbel in de Engelse taal geplaatst moest worden in elke kerk in Engeland en dat deze toegankelijk moest zijn voor een ieder.

Hamilton, Ontario, G.R. Procee.

"Die Mij eren, zal Ik eren" (2)

De Godspraak tot Eli had de val van zijn huis voorspeld. Vanwege de vele zonden en ongerechtigheden zou het oordeel over dit priestergeslacht en het heiligdom te Silo worden voltrokken. Maar is dit niet in strijd met de belofte? De HEERE had toch duidelijk gesproken: "uw huis en uws vaders huis zullen voor Mijn Aangezicht wandelen tot in eeuwigheid"? Inderdaad had God de belofte gegeven dat het priesterambt een eeuwige inzetting zou zijn voor Aäron en zijn zonen. Zij zouden voor Gods Aangezicht verkeren, Hem dienen in het heiligdom en delen in Zijn gunst. Deze eer en verwaardiging was hun toegezegd. Maar nu spreekt de HEERE: "Dat zij verre van Mij!" Neemt de HEERE nu de belofte terug? Is God niet een Man van Zijn Woord? Zijn de beloften onbetrouw-

baar? Neen, dat is beslist niet het geval. Maar Eli en zijn zonen dachten zonder meer in die belofte te kunnen delen. Zij rekenden niet met Gods weg, dat Hij de belofte vervult in de weg van geloof en bekering. Alleen waar God de eer wordt gebracht, zal Hij de eer geven van Zijn beloofde weldaden.

Verstaan wij onze verantwoordelijkheid? Groot en rijk zijn de heilsbeloften waarmee de HEERE tot ons komt. De kern daarvan is: te mogen verkeren voor Zijn Aangezicht. Daar te zijn, waar de HEERE Zelf woont, daar wordt Zijn heil verkregen. Echter: niet zonder waarachtige bekering! Wie het meent met de belofte alleen te kunnen doen, maakt een grote misrekening. Wie zich er van af maakt met de opmerking: wat God belooft, doet Hij toch, bouwt op valse

grond. We mogen niet zeggen: je blijft nu eenmaal zondaar. We moeten niet menen: eens bekeerd, blijft bekeerd. Of we houden het op een combinatie van het zondige met het heilige. Bij dat alles spreekt de HEERE: het zij verre van Mij, om zulke mensen voor Mijn Heilig Aangezicht te doen wandelen. Alleen wanneer zij door de genade van Christus en Zijn Geest, Mij eren, zal Ik hen eren, maar anders zal het oordeel hen treffen. De HEERE verandert Zijn raad en belofte niet. Maar als wij misbruik maken van Zijn woorden en inzettingen, is de HEERE vrij van ons. Dan is Hij niet verplicht om Zijn belofte te vervullen. Maar hoe zal een zondaar God eren? Waarmee zal een sterveling God verheerlijken? Wie zal verkeren bij die heilige God? Waar de onmogelijkheid hiervan wordt ingeleefd, komt er vernedering. Een verootmoeding voor God vanwege de zonden. Een droefheid naar God die een onberouwelijke bekering werkt. Zonder dit beginsel kan er geen sprake zijn van het eren van God. Dit ontbrak bij die priesterzonen van Eli. Het wordt van nature bij niemand van ons gevonden. Het is een vrucht van genade, die vloeit uit de ware, gezegende Hogepriester, onze Heere Jezus Christus. Van Hem wordt getuigd, ook tot Eli. Temidden van de oordeelsaankondiging klinkt de belofte: "Ik zal Mij een getrouwe priester verwekken." Deze zal komen in de plaats van Eli en zijn zonen. De priesters zullen wel vergaan, maar de priesterlijke bediening zal blijven bestaan. Het eerste is door eigen schuld, het tweede uit louter genade. Deze priesterbelofte is ten dele vervuld in Samuël. Later in Zadok die priester werd in de plaats van Abjathar, die van Eli afstamde. De volkomen vervulling kreeg z'n gestalte in Jezus Christus. Hij is een barmhartig en getrouw Hogepriester in de dingen die bij God te doen zijn, nl. om de zonden des volks te verzoenen. Tijdens Zijn leven op aarde heeft Christus gedaan gelijk als in Gods hart en ziel was. Niemand uit de eerste Adam heeft God de eer gegeven waarop Hij recht heeft. Maar bij Jezus' geboorte zongen de engelen: de ere is aan God! Christus heeft in Zijn leven altijd de ere Gods gezocht, zelfs in Zijn sterven.

Dankzij de zoen- en kruisverdiensten van Christus wordt God geëerd in het zaligen van zondaren. Als het God behaagt om de Naam van Zijn Eniggeboren Zoon te openbaren. Dat

Jezus Christus de Zaligmaker is. Hij is de Borg en Middelaar. Hij is Zijn volk gegeven tot wijsheid, rechtvaardiging, heiliging, ja tot een volkomen verlossing. Dat wordt een groot wonder: Gods eer en mijn behoud vormen geen tegenstelling! Het eren van God geschiedt in het zaligen van de zondaar. Wat een liefde en genade. God stelt er eer in om de Zijnen te zaligen. Zij zijn het niet waard: eerrovers van God, goddelozen, schuldig aan al de geboden, verloren en verdorven, er is geen eer aan te behalen! Wie is aan deze God gelijk? Mocht u dat reeds in verwondering uitroepen? Het is het deel van hen, die God alzo gaan eren. Hem eren - in het smeken om genade, net als de tollenaar. God eren - gelijk Abraham Hem geloven op Zijn Woord. God eren - door in de voetsporen van Henoch, te wandelen met God. Zij eren God in het geloof en de liefde, als zij met Johannes de Doper belevten: Hij moet wassen, ik moet minder worden. God eren - door met Paulus geknield te vragen: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? God eren - en met Jozef de verleiding weerstaan: zou ik zo'n groot kwaad doen tegen God? Dan gaan we God bedoelen, in ons eigen leven, maar ook bij de opvoeding van de kinderen. Dan zoeken we de ere Gods te bevorderen, ook in het ambtelijke werk. Het vraagt toewijding en zelfverloochening. Ze komen er alles in te kort! Christus wordt meer noodzakelijk als de plaatsbekledende Borg. Steeds dieper wordt verstaan dat God alleen geëerd wordt in Zijn eigen werk. Door Christus' liefde en genade wordt het de besliste keuze van het hart: God eren. Dat vraagt een afsterven aan

jezelf, want o! we zoeken ten diepste altijd weer ons eigen ik. Maar dat wordt gekruisigd, want de eer van God wordt hen toch het meest dierbaar.

En dan zal God hén eren. Het draagt Zijn goedkeuring en ze ontvangen Zijn zegen. En met welke eer zegent de HEERE hen dan? Abraham's geloof werd beproefd, hij moest met alles de dood in: Izak gaan offeren! Henoch leefde in een vreselijke tijd, waarin de doodsklokken luidden: en hij stierf! Johannes de Doper kwam terecht in de gevangenis en zijn hoofd moest er af! Wat moest Paulus veel lijden om de Naam des HEEREN! En omdat Jozef God eerde, kwam ook hij in de gevangenis.

Christus Zelf werd gekruisigd en van God verlaten! En toch spreekt de HEERE: die zal Ik eren! Maar let wel: de HEERE belooft geen eer van mensen. Hij zal eerst genade en dan eer geven. Het gaat door lijden naar de heerlijkheid. Zalig die het mag verstaan: die vernedering is een eer van Godswege. Want zo valt de mens er geheel buiten en blijft het werk Gods over. Dát is tot eer van Hem. Zij zullen de eerkroon uit genade dragen. De liefhebbers van Gods eer mogen nu in de strijd toch al het beginsel van die eeuwige vreugde smaken. De grootste eer mag hen te beurt vallen: tot de bruid van het Lam te behoren. Met Hem eeuwig, voor Gods Aangezicht verkeren, voor Zijn troon, om met overtuiging God eeuwig te eren: "Het Lam dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht en rijkdom, de wijsheid en sterkte en EER en heerlijkheid en dankzegging. Amen."

Schiedam, Ds. J.P. Boiten.

moet worden met ernstig gehandicapte pasgeborenen. Drie mogelijkheden worden getekend. De eerste is alles doen wat mogelijk is om het kindje in leven te houden. Al wat mogelijk is aan behandelingen moet toegepast worden en medische apparatuur dient aangesloten te worden. De tweede is enige terughoudendheid te betrachten bij het inzetten van alles wat mogelijk is aan behandeling en apparatuur. De derde is het bewust aanwerken op sterven, dus zodanige medische handelingen verrichten of nalaten dat gesproken moet worden van opzettelijke levensbeëindiging. Dit mag dan alleen gebeuren in zogenaamde uitsonderlijke gevallen.

Men wil in het rapport van de grondstelling uitgaan dat wij niet mogen doden. Maar het kan zijn dat het lijden overheerst en dat er geen relaties (meer) onderhouden of ontwikkeld kunnen worden. In zo'n geval moet er wel basiszorg worden gegeven die bestaat uit warmte, hygiëne en dergelijke, maar over voedsel en vocht wordt dan niet gesproken. Dat geeft te denken. Hier worden grenzen overschreden. De Heere geeft het leven en Hij neemt het leven. Daar moet de mens met zijn handen niet aankomen. Er dient niet alleen eerbied te zijn voor het leven, zoals dat wel wordt gesteld, ik denk dat het juist is te zeggen dat er vooral eerbied dient te zijn voor de God Die het leven geeft en op Zijn tijd en wijze ook weer neemt. De mens heeft niet te beschikken over leven en dood. Hoeveel vragen hier ook liggen en hoe groot de problemen ook kunnen zijn, want dat mogen wij nooit onderschatten, het gebod blijft gelden: "Gij zult niet doodslaan."

Verontrustende ontwikkelingen (16)

Ernstig gehandicapte baby's

Een verontrustend rapport

Enige tijd geleden (1 juli 1993) is er een rapport uitgekomen dat heet: "Keuzen op leven en dood - pastorale en ethische vragen rond de behandeling van ernstig gehandicapte pasgeborenen." Genoemd rapport is geschreven door het Samenwerkingsorgaan voor het Pastoraat van de Nederlandse Hervormde Kerk, de Gereformeerde Kerken in Nederland en de Evangelisch Lutherse Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden. Aan de orde komen de ervaringen van een

vader en moeder tijdens en na de geboorte van hun ernstig gehandicapt kindje. Wat zij doormaken wordt op treffende wijze getekend. Na een periode van vrees is daar de droeve werkelijkheid van een ernstig gehandicapt kind. Elf maanden na de geboorte wordt het (oog)contact dat er was met hun kindje verbroken door een stuip. De artsen voorspelden dat het kind niet ouder zou worden dan vier jaar, maar het is toch veertien jaar geworden.

Verder komt in het rapport aan de orde hoe er nu eigenlijk gehandeld

Medisch zinvol en zinloos handelen

Het hierboven in het kort besproken rapport is niet het enige dat betrekking heeft op ernstig gehandicapte pasgeborenen. We denken aan een ander rapport dat heet: "Doen of laten" van de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde. In dit rapport wordt medisch zinloos handelen besproken. Wat is een medisch zinloze handeling en wat is een medisch zinvolle handeling? Een zinvolle handeling draagt bij aan de oplossing van een medisch probleem. De behandeling dient in verhouding te staan tot het doel dat wordt beoogd. Als een hele zware ingrijpende behandeling menselijk gesproken verbetering zal brengen in de lichamelijke toestand

van de pasgeborene, mag die behandeling niet achterwege gelaten worden. Er dient ook gerekend te worden met de belasting die een bepaalde behandeling voor de patiënt met zich mee zal brengen. Als op medische gronden een bepaalde behandeling of een operatie vrucht zal afwerpen wat de lichamelijke toestand betreft, dient overgegaan te worden tot zo'n behandeling of tot zo'n operatie.

Maar het kan ook zijn dat er medisch gesproken geen verwachting is van een behandeling of operatieve ingreep. Vaak is zo'n behandeling of ingreep erg belastend voor de patiënt. Het kan zelfs het lijden verzwaren. Moet het dan niet eerlijk gezegd worden dat er sprake is van een medisch zinloze behandeling? Onzes inziens dient er gewaakt te worden tegen twee zaken. Het eerste is dat wij dienen te waken tegen het doden van ernstig gehandicapt leven. Maar de tweede zaak is dat wij ook dienen te waken tegen het "rekken" van sterven. Door het aansluiten van allerlei medische apparatuur is het menselijk gesproken mogelijk het sterven enige tijd "uit te stellen", dus het stervensproces te verlengen. Wanneer een integere arts, die wil rekenen met christelijke principes omtrent leven en dood, eerlijk zegt tegen de ouders van een ernstig gehandicapt kind dat hij echt geen heil ziet in het beginnen van een bepaalde behandeling of operatieve ingreep, dan mag er bij de arts niet op aangedrongen worden een medisch zinloze behandeling te beginnen.

Aan de andere kant dient gesteld te worden dat een medisch zinvolle behandeling door de ouders niet tegengehouden mag worden. We denken aan het voorbeeld van een mongoloïde baby. Wanneer deze een darmafsluiting heeft en door een operatie geholpen kan worden, mag dit niet nagelaten worden. De ouders hebben geen recht om te beslissen over leven en dood van hun kind, evenmin als de arts. Wat medisch zinvol is, dient gedaan te worden.

Leefbaar leven

Bij de beoordeling van de toestand van een ernstig gehandicapt pasgeborene komen helaas ook andere zaken naar voren naast de vraag of een behandeling medisch zinvol of zinloos is. In het Rapport "Doen en laten" van de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde wordt naast medisch zinloos handelen gesproken over de kwaliteit van leven en leef-

baar leven. Men gaat er dan over nadenken hoe het leven er in de toekomst zal gaan uitzien. Hoe zal een ernstig gehandicapt geborene zich in de toekomst gaan ontwikkelen? Wat zijn de vooruitzichten medisch gesproken? De vraag kan opgeworpen worden of het bijvoorbeeld geen onleefbaar leven zal worden als een baby doof en blind is. Het wordt wel gesteld dat er dan geen contact mogelijk is. Maar is dat werkelijk zo? Is er dan echt geen contact mogelijk? Dit is wel degelijk mogelijk. Door middel van braille is er de mogelijkheid van communicatie met zo iemand. Laten we ons eens een ogenblik indenken dat doof en blind zijn een criterium zou zijn om te doden bij pasgeborenen. Wat moet er dan gebeuren met volwassenen die dat in de loop van hun leven worden? Enkele jaren geleden is er eens een verhaal gepubliceerd waarin een oude man werd getekend die op een gegeven moment niet meer aan bepaalde criteria voldeed, die een bepaald puntenaantal niet meer haalde, wat betekende dat hem een spuitje gegeven zou worden. Is dat niet de uiteindelijke consequentie wanneer we naast zuivere medische gegevens andere dingen laten meewegen? Wie zal de normen bepalen voor de kwaliteit van het leven, voor een zogenaamd leefbaar leven? Zal hier geen sprake zijn van willekeur? Zullen de grenzen niet al meer gaan verschuiven? Zullen de normen niet al meer aangescherpt worden? Wil de mens het lijden op deze manier niet wegbannen uit de samenleving? Als een mens niet meer nuttig is, is dan het moment aangebroken dat hij gedood mag of zelfs moet worden? Als een behandeling te duur wordt, als het teveel gaat vergen van het verple-

gend personeel, als het een te zware belasting gaat vormen voor de familie, moet dan maar besloten worden niet tot behandeling over te gaan? Het zijn huiveringwekkende gedachten en vragen, maar het zijn gedachten en vragen die in onze tijd naar voren komen. Laten we er de ogen maar niet voor sluiten.

In het rapport "Doen en laten" wordt gepleit voor de mogelijkheid dat artsen het leven van een pasgeborene beëindigen als gedurende de behandeling blijkt dat het kind een onleefbaar leven tegemoet gaat. Wanneer je daarover nadent komt de vraag boven of men niet kritischer zou moeten zijn voor men aan een bepaalde behandeling begint. In de tweede plaats mag het leven niet opzettelijk beëindigd worden omdat het een onleefbaar leven zou worden in de toekomst. Er liggen hier zeker moeilijke vragen en niet op alles zal zomaar een pasklaar antwoord gegeven kunnen worden. De eerlijkheid gebiedt dat ook ronduit te schrijven en onder ogen te zien. Waar de medische kennis en macht toenemen, nemen ook de vragen en problemen toe. Telkens kom je voor de vraag te staan: Wat mag wel en wat mag niet. Wat moet gedaan worden en wat moet niet gedaan worden. We mogen dat niet ontkennen. Dat zou niet eerlijk zijn en zou de werkelijkheid eenvoudiger voorstellen dan zij is. Maar anderzijds blijft toch ook in onze tijd gelden "Gij zult niet doodslaan." Moge de Heere licht en wijsheid geven tot het nemen van de juiste beslissingen in soms heel moeilijke situaties. Dat Zijn Woord in dit alles tot een lamp voor de voet en een licht voor het pad zou mogen zijn.

Ds. A. van Heteren.

Apeldoornse Dogmatiek (I I)

De Bijbel als het Woord van God

Wij beschouwen de Bijbel van Genesis 1 tot en met Openbaringen 22 als het Woord van God. Terecht. "Door Zijn heilig en goddelijk Woord, zegt Guido de Brés in zijn Nederlandse Geloofsbelijdenis", geeft God Zich klaar en volkomen te kennen, zoveel als ons van node is in dit leven, tot Zijn eer en de zaligheid der Zijnen (artikel 2 N.G.B.). Dat Woord is niet gezonden noch voortgebracht door de wil van een mens, maar heilige mensen Gods, van de Heilige

Geest gedreven, hebben het gesproken! Een verwijzing naar een uitspraak van de apostel Petrus (2 Petrus 1:21), die zeer fundamenteel is voor onze opvatting van met name het Oude Testament, maar daarmee verbonden ook het Nieuwe Testament, als Woord van God.

Terecht schrijft Van Genderen dat voor Jezus Zelf het Oude Testament het gezaghebbende Woord van God is.

Aan dat gezag waren ook de apostelen onderworpen. Als Psalm 95 in

Hebreeën wordt geciteerd, gaat aan dat citaat vooraf: de Heilige Geest zegt enz. Die Geest is volgens 1 Petrus 1:11 de Geest van Christus die in de Profeten was, en waardoor zij tevoren getuigden zowel van het lijden als de heerlijkheid van Christus.

Papieren paus

Het is duidelijk dat heel wat theologen dat standpunt niet delen. Het rationalisme heeft de Bijbel niet gespaard! In het beste geval is het motto: De Bijbel is niet Gods Woord maar Gods Woord staat in de Bijbel! De Heilige Schrift is niet meer dan een (menselijk) getuigenis van de openbaring Gods. Een menselijk boek met behoorlijk veel mankementen. Het is de taak van de Schriftkritiek om het snode van het kostbare te onderscheiden! Wat is goddelijk en wat is menselijk? De zelfstandig opererende theoloog bepaalt het waarheidsgehalte van de Schrift. Het is een uitspraak van Karl Barth dat Profeten en Apostelen in ieder woord konden falen. Ze hebben ook in ieder Woord gefaald.

De orthodoxen (reformatorische protestanten) beschouwen de Schrift teveel als een papieren paus. De Reformatie heeft met haar belijdenis van de onfeilbaarheid van de Schrift een wettisch biblicisme geschapen. Alleen de Schriftkritiek kan hier verandering in brengen. Men komt teveel "onlogica" in de Bijbel tegen om het Boek in zijn geheel als Woord van God aan te nemen.

Getuigenis

Een heldere passage vind ik de uitwijding over de Schrift als "getuigenis". De Heere Jezus zegt in Johannes 5:39 dat de Schriften van Hem "getuigen". Dat is meer dan dat de Schriften van Hem berichten of spreken of schrijven. Ook de Apostelen worden in Handelingen 1:22 "getuigen" van de opstanding van Christus genoemd. Getuigen is een sterk woord. Het stamt uit de juridische sfeer. Daarbij kun je denken aan een rechtzaak waarin getuigen gehoord worden. En waarom worden die getuigen gehoord?

Omdat de zaak zó vast moet staan dat er geen twijfel overblijft! Dat getuigenis wil mensen overtuigen, zodat ze zich aan het getuigenis gewonnen geven.

Het gaat in de Schrift maar niet alleen om een menselijke, dus feilbare berichtgeving. Het gaat om een getui-

genis van feiten, waar we op aan kunnen. Waarop Gods volk zijn zaligheid kan bouwen. Het gaat om een getuigenis dat eeuwig zeker is. Tegenover de leugen die in de wereld heerst.

O.T. en Jodenhaat

In de waardering van de Bijbel als Woord van God, wordt in de theologie bovendien nog onderscheid gemaakt tussen het Oude en Nieuwe Testament. Het Oude Testament komt er sinds de 18e eeuwse Verlichting (een rationele "trend" in de West-Europese cultuur, waarin alle dingen aan de kritiek van het verstand wordt onderworpen) helemaal niet best af.

Volgens de 19e eeuwse filosoof Schleiermacher staat de christenheid wel historisch gezien in de traditie van het O.T., maar toch heeft ze eigenlijk deze "Joodse steun" niet meer nodig.

In deze eeuw nam de felle bestrijdingen van het O.T. toe, met name in Duitsland. Als "boek der Joden" zou het voor christenen geen boodschap meer hebben. Met name de Duitse theoloog Adolph von Harnack moest niets van het Oude Testament hebben. Tijdens het nationaal-socialisme spoelde een golf van anti-semitisme over Duitsland.

En zoals er altijd theologen zullen zijn die zich graag bij de waan van de dag aansluiten, zo lieten zij ook nu hun theologie door het anti-semitisme bepalen. Weg dus met het Oude Testament! En voor zover het Nieuwe Testament nog door het Oude beïnvloed was, moesten ook die passages eraan geloven. Ze dienden geschrapt te worden.

Tegenover deze anti-semitische weersin tegen het Oude Testament, verheft zich momenteel weer een overdreven filo-semitisme.

Een verheerlijking van alles wat Israëlitisch of Joods is. Terecht schrijft professor Van Genderen: "Men kan zo geestdriftig zijn over Tenach (O.T.) dat men er bijna genoeg aan heeft!"

O.T. als levensboek van Christus

Het standpunt van de A.D. is dat de verhouding Oude en Nieuwe Testament er een is van belofte naar vervulling. Er is geen tegenstelling tussen de twee Testamenten. "De kerk heeft het O.T. ook nu nog lief als Woord Gods, gelijk het voor de Zoon des mensen Zelf Zijn levens- en gebedsboek geweest is. Psalmwoorden zijn kruiswoorden gewor-

den". Jezus heeft van de Schriften van het O.T. gezegd: Deze zijn het welke van Mij getuigen (Joh. 5:39).

Het zijn de klassieke woorden van Augustinus, waarbij de A.D. zich aansluit, dat het N.T. in het O.T. verborgen is en dat het O.T. in het N.T. openbaar is.

Calvijn

Het is met name aan Calvijn te danken dat het gereformeerde protestantisme het Oude Testament steeds positief gewaardeerd heeft. Daarin sloot Calvijn aan bij anderen reformatoren als Zwingli, Bullinger en Bucer. Bij Calvijn wordt duidelijk dat hij het O.T. niet minder gezag toekent dan het N.T. Het gaat in beide Testamenten om het ene verbond (Latijn testamentum; vandaar Oude en Nieuwe "Testament"). Wel straalt de heerlijkheid van het verbond in Christus helderder dan in de tijd van de Wet van de Profeten.

Maar toch merkt Calvijn terecht op dat Christus na Zijn opstanding het verstand van Zijn apostelen opende, om niet zonder de hulp van het Oude Testament wijs te zijn maar juist om de Schriften, het Oude Testament, te verstaan.

God van wraak en liefde

Heel goed wordt tenslotte ook nog aangetekend dat, gezien de eenheid van Oude en Nieuwe Testament, het onjuist is over de God van het Oude Testament te spreken als de "God der wrake" en over de God van het Nieuwe Testament als de God van de liefde.

We mogen het Oude Testament niet als het boek van de vergelding stellen tegenover het Nieuwe Testament als het boek der vergeving.

In beide Testamenten is sprake van vergeving en vergelding. Van genade en toorn. Van zonde en verzoening door de offerdienst die uitloopt op de dienst van het Lam dat de zonde der wereld wegneemt.

Conclusie: Er is wel onderscheid tussen de boodschap van de komst van Christus en de boodschap van de gekomen Middelaar, tussen de oudtestamentische messiasverwachting en de nieuwtestamentische vervulling in de persoon en het werk van de Heere Jezus Christus. Maar het gaat toch om dezelfde Middelaar, hetzelfde verbond, hetzelfde geloof en dezelfde zaligheid.

L.W. v.d. Meij.

Voor de jeugd (20)

De Samaritaanse vrouw

“Jezus zeide tot haar: Vrouw geloof Mij,....”

Joh. 4:21a

Beste jongelui!

Het is niet voor de eerste keer dat deze tekst boven een artikel staat. We hebben er al meer keren over geschreven. Het is belangrijk genoeg om het nog eens onder de aandacht te brengen. Want het gaat over een zaak die zijn waarde behoudt. Er staat immers in de Bijbel dat het zonder geloof onmogelijk is om God te behagen. Dus willen we de Heere behagen, dan moeten we geloven. “Vrouw, geloof Mij:” is dus een eis, waar niemand onder uit kan.

Nu is er natuurlijk verschil tussen geloven en geloven. Want geloven is op zichzelf iets zuiver menselijks. Het is zelfs iets waardoor de mens van het dier onderscheiden is. Want een dier kan niet geloven, dat is met bewustheid iets voor waar aannemen. Een mens kan dat wel. Iedereen gelooft dat twee en twee vier is. Iedereen gelooft dat water nat is. Iedereen gelooft dat vuur heet is. En zo zou ik nog wel een poosje door kunnen gaan, om te bewijzen dat geloven op zich een zuiver menselijke zaak is. Elk mens gelooft op een bepaalde manier. En dan niet alleen wat betreft natuurlijke dingen, maar ook geestelijke dingen. Ik denk b.v. aan de Moslims. Dat is een bevolkingsgroep in ons vaderland, waar we met een boog omheen kunnen lopen en doen alsof ze voor ons niet bestaan. Doch, vergis je niet. Want ze zijn er en laten zich ook gelden. Hun geloof geven zij niet prijs. Zij dragen het uit en vinden ook aanhangers. Velen zeggen: Waarom zouden zij geen gelijk kunnen hebben? Waarom is het “Christelijke geloof” alleen waar? Zo zouden er nog meer vragen kunnen worden gesteld. Iedereen begrijpt wel wat we bedoelen. Velen laten los datgene waar men bij opgevoed is. Men gelooft het niet meer zo. Ik heb inmiddels al weer dat woord “geloven” gebruikt. Men *geloof*t dat niet meer zo. Men gelooft dus, doch niet meer, zo als men er van kindsbeen af bij opgevoed is. Geloven en geloven zijn er dus twee. Het is niet om het even wie of wat men gelooft.

De Heere Jezus zeide: “Vrouw, geloof Mij!

Dit woord komt dus, als jullie dit lezen, ook weer op jullie af. Jezus zegt, voor de zoveelste keer: Geloof Mij!

Dat Hij het voor de zoveelste keer zegt, is een bewijs van Zijn lankmoedigheid. Dat is een deugd in God, ook in de Heere Jezus, die niet over het hoofd moet worden gezien. We moeten daar acht op geven. Het wil zeggen, en dat blijkt ook uit het verband, dat Hij geduldig is. Hij is door de Samaritaanse vrouw als Profeet erkend. En nu is Hij geduldig om als Profeet haar te onderwijzen. Ook, om als Profeet ons te onderwijzen. Is dat geen wonder? Wij zouden zoveel geduld niet opbrengen. Als we verschillende keren iets hebben gezegd, en het wordt niet ter harte genomen, dan stoppen we er gewoon mee. De opmerking wordt dan niet zelden gehoord: Daar is aan die man, die vrouw, die jongen, dat meisje geen eer te behalen. Men kan het 100 keer zeggen, en je kunt het net zo goed tegen de muur zeggen. Wie dat goed verstaat, zegt: ik kan niet begrijpen dat de Heere het niet zat wordt. Ik zal al lang de moed opgegeven hebben. Denk er maar eens over na:

Barmhartig is de HEER' en zeer genadig;

Schoon zwaar getergd, “lankmoedig” en weldadig;

De HEER' is groot van goedertierenheid.

Jezus zeide tot haar: Vrouw, geloof Mij,....

Er zijn er ook, die hebben daar helemaal geen moeite mee. Men zegt eenvoudig: Dat doen we toch? We geloven de Bijbel van kافت tot kافت. Wat wil je nog meer? Het is nooit goed ook.

Het geloof van heel veel mensen is een “historisch geloof”. En dat is op zichzelf niet verkeerd. Doch als men denkt met een zodanig geloof te kunnen sterven, dan bedriegt men zich wel voor een eeuwigheid. Het is daarom niet voor niets, dat ik daar voor waarschuwen wil. Want ik hoorde eens een dominee zeggen: “We zijn gelukkig van die onderscheidingen af, van een historisch-tijd-wonder- en

zaligmakend geloof”. Het brengt de mensen maar in de war. Ze weten niet meer waar ze staan. Je gelooft, en daarmee: uit! Zo wordt het historisch geloof ingeruild voor het zaligmakend geloof. Of: beter gezegd: Het historisch geloof wordt voor zaligmakend aangezien. En dat is zeer bedriegelijk. Men gelooft de Bijbel. Men gelooft dat er een God is. Men gelooft ook dat de Heere Jezus er is, en de Heilige Geest. Men gelooft dat er een hemel en een hel is. En men leeft inmiddels rustig in de wereld. Van de zonden heeft men nimmer last. Die worden met lust gediend. Men gelooft toch....? En dan komt het wel goed. Zo denkt men althans. En deze denkwijze wordt door menige predikant geleerd en gestimuleerd en zonder meer voor wáár aangenomen. De werkelijkheid is, dat men in het uur van z'n dood, tot de ontdekking zal komen, dat een zodanig geloof te kort is, om zonder verschrikking God te kunnen ontmoeten.

Als Jezus zegt: Vrouw, geloof Mij! dan is daar natuurlijk niet het “historische geloof” mee bedoeld, doch het ware zaligmakende geloof. En dat heeft zijn effect in het leven. Het is dus niet de vraag: dát ik geloof, maar wát ik geloof.

Omtrent deze dingen laat de Heidelbergse Catechismus ons niet in het onzekere. Want als er in Zondag 7 gehandeld wordt over het “zaligmakende geloof”, luidt de vraag: Wat is dan een Christen nodig te geloven? Het antwoord is: Al wat ons in het Evangelie beloofd wordt....

Het kort begrip zegt in vraag 20: Wat is de hoofdsom van hetgeen God ons in het Evangelie belooft en *bevolen* heeft te geloven? Ant. Dat is begrepen in de twaalf artikelen des algemenen Christelijken geloofs, die aldus luiden.....

Nu is het niet de bedoeling om die twaalf artikelen te gaan behandelen. Het gaat mij in dit verband bijzonder om het woordje “bevolen”. God heeft door het Evangelie de volkomen zaligheid beloofd. Doch er een bevel bijgegeven. Hij heeft “bevolen” het te geloven. “Bekeert u, en gelooft het Evangelie”, Marcus 1:15.

Jezus zeide tot haar: Vrouw, geloof Mij! De vrouw, die Jezus als Profeet erkend heeft, zit aan de voeten van deze allerhoogste Profeet en Leraar. Zij weet nog zo heel weinig en moet nog nader onderwezen worden. Wie

moet dat niet? Want Jezus geloven en "in" Jezus geloven, ligt wel in het verlengde van elkander, doch moet, duidelijkheidshalve toch wel onderscheiden worden. Wil men tot het geloven "in" Jezus komen, dan moet men eerst geloven, weten, *Wie* Jezus is. Ook wat Hij gedaan heeft om zondaren zalig te maken. Daarom trent wil Jezus deze vrouw nader onderwijzen.

Vrouw, geloof Mij, de ure komt, wanneer gijlieden, noch op dezen berg, noch te Jeruzalem den Vader zult aanbidden.

Het was een twistpunt tussen de Joden en Samaritanen waar God als Vader moest worden aanbeden. De Joden zeiden dat dit te Jeruzalem moest gebeuren. De samaritanen zeiden dat dit op de berg Gerizim moest gebeuren.

Jezus spreekt hier over God als de Vader. Daar kun je een dogmatisch twistpunt van maken. Dat gebeurt vandaag nog. De één zegt: God is je Vader niet. Hij is je Rechter. Je kunt geen Vader zeggen. Je mag geen

Vader zeggen. De Duivel is je vader. Zo gaat men tegenwoordig elkaar te lijf. Jezus doet dat niet. God is krachtens schepping de Vader van alle mensen. Hij werd door de Joden en door de Samaritanen als Vader aanbeden. Doch zonder dat men Hem echt als Vader kende. Dat was bij de Samaritanen het geval. Doch bij de Joden was dit niet minder het geval. Want in Maleachi 1:6 staat: "Een zoon zal de vader eren en een knecht zijn heer; ben Ik een Vader, waar is Mijn eer? En ben Ik een Heere, waar is Mijn vrede?" Dat houdt heel eenvoudig in, dat men Hem wel als Vader aanbad, zonder Hem nochtans in waarheid als Vader te kennen. Ik geloof dat dit nog veel gebeurt. God Vader noemen, wat Hij dus wel krachtens schepping is, doch niet te weten dat de val heeft plaats gehad. Doch daar moet men dan nader voor onderwezen worden. Die vrouw en ook wij! Jullie aller vriend

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbesprekingen

Dr. W.. Balke, **Omgang met de Reformatoren**, 254 blz., f 39,50, Uitgeverij De Groot Goudriaan, Kampen.

In dit boek treffen wij 26 opstellen aan over Luther, Calvijn en Zwingli. Uitspraken van Luther over de Joden komen aan de orde. Het hoofdbestanddeel van het boek wordt gevormd door de avondmaalsleer en de avondmaalsstrijd. Ook komt de vraag aan de orde of je bij Calvijn kunt spreken van bevindelijke prediking. De auteur merkt verschil op tussen de prediking van Luther en die van Calvijn. Hij schrijft dat Calvijn terughoudender is over het eigen innerlijke leven dan Luther.

Hij concludeert dat Calvijn voluit bevindelijk spreekt over Abraham en diens strijd in het geloof.

Ter zijde zij opgemerkt dat de eigen mening van de auteur over bevinding zich laat lezen in dit hoofdstuk. Een boek dat veel informatie geeft over de opvattingen van drie bekende reformatoren.

Dr. W. Balke, **Heel het woord en heel de kerk**, 223 blz., f 39,50, Uitgeverij De Groot Goudriaan, Kampen.

Dit boek bevat 20 opstellen die

betrekking hebben op de vorige en deze eeuw. Veel bekende personen treden in dit boek voor het voetlicht waaronder: Groen van Prinsterer, Isaac Da Costa, H.F. Kohlbrugge, Hoedemaker, Gunning, Noordmans, H. Visscher, Abr. Kuyper, Woeldekink, de beide predikanten Kievit. In dit boek blijft het niet verborgen dat dr. Balke lid is van de Ned. Herv. Kerk.

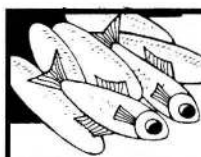
Ook in dit boek treffen wij de gedachten van de schrijver aan over bevinding. Hij schrijft dat er binnen de Gereformeerd-Hervormden sprake is van een grote geestelijke verarming en dus ook behoefte aan echte bevindelijke prediking. De auteur, die ook in dit boek veel informatie geeft, concludeert op blz. 215 "Het gaat er om het pand van heel de Schrift en de confessie met het zicht op heel de kerk in de uitdagingen en verzoeken van de moderne tijd getrouw te bewaren."

J.C. Ryle, **De opperzaal**, 148 blz., f 24,50, Uitgeverij De Groot Goudriaan, Kampen.

Dit boek bevat de vertaling van een selectie uit het gelijknamige Engelse boek. De vertaling is van de hand van

J.J. Snijders, docent Engels. Ryle liet het Engelse boek verschijnen toen hij op hoge leeftijd gekomen was omdat hij wilde dat de inhoud van dit boek bewaard zou worden. Wie het Engels niet beheerst kan kennis maken met het gedachtengoed van Ryle door deze vertaling ter hand te nemen. Tenslotte geven wij een citaat dat we aantreffen op blz. 40 "Universiteiten kunnen titels uitreiken en scholen kunnen de kennis van alle wetenschappen overdragen, maar zij kunnen de mens niet de zonde doen voelen."

Onze geestelijk nood te leren kennen en ware geestelijke dorst te leren voelen is het ABC van het reddend christendom."

*brood
en vis*

UW HULP IS NODIG!

Meer dan 8000 vluchtelingen-patiënten staan ingeschreven in de "Vredeskliniek".

In dit jaar 1993 moet f 150.000.- naar de Vredeskliniek worden gestuurd.

**ONTVANGEN: f 69.000.-
NOG NODIG: f 81.000.-**

Dit werk moet doorgaan!
Wilt u daarvoor alstublieft ook helpen met UW GIFT.

Het werk wordt gezegend.
Gods Woord wordt bekendgemaakt. Het werk groeit. Hulp is dringend nodig. Zij vragen niet aan mensen om hulp. Zij bidden om hulp.

**Postgiro 31 55 32
Stichting "Bonisa-Zending"**

Secretariaat: Schoolstraat 17, 2161 HB Lisse, of op rek. 33.65.54.613 van Rabobank te Lisse, t.n.v. Stichting BONISA-zending. Gironr. van de Rabobank 163525.

Lezingen en informatie met of zonder dia's voor verenigingen en scholen kunt u aanvragen bij dhr. T. Schultink, tel. 05270-15063, Donaustraat 5, 8303 WL Emmeloord.

Lenie Ippel-Breedveld, **Bunyans christinnereis**, 90 blz., f 10,95, 2e druk, Uitgeverij den Hertog B.V., Houten.

In dit keurig uitgegeven boekje met enkele tekeningen wordt in kort bestek het verhaal van christinne naverteld voor de leeftijd van kinderen vanaf 10 jaar. Naar onze gedachten beantwoordt het boekje aan zijn doel en we hopen dat een eerste kennismaking op jonge leeftijd gevolgd zal worden door het lezen van de volledige christinnereis op latere leeftijd.

Redactie bibliotheek van de kleine kerkgeschiedenis, **Predikanten en Oefenaars, Biografisch woordenboek van de Kleine Kerkgeschiedenis Deel 2**, 271 blz., f 42,50, Uitgeverij den Hertog B.V., Houten.

Omdat in de gewone biografische woordenboeken doorgaans wordt voorbijgegaan aan predikanten uit de Kruisgemeenten, Ledeboeriaanse gemeenten, Gereformeerde Gemeenten, Oud Gereformeerde Gemeenten en Vrije Gemeenten is na deel 1 nu ook deel 2 van "Predikanten en Oefenaars" verschenen. We hebben het met belangstelling doorgenomen. Foto, levensloop en werken zijn zoveel mogelijk opgenomen. Meerdere hebben wij gekend en van nog meerdere hebben wij geschriften staan. Enkelen willen wij noemen: Ds. L. Boone, Ds. Joh. v.d. Poel, Ds. J.W. Slager, Ds. A. Vergunst, Ds. J.G. van Minnen en Ds. H. Visser Mnz. Het keurig verzorgde boek zal zeker aftrek vinden.

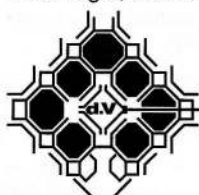
buro voor architectuur en ruimtelijke ordening d. vroegindewij b.v., architect BNA

Een dynamisch bureau dat opdrachten ontwerpt en uitwerkt middels geavanceerde tekencomputers; alle overige werkzaamheden zijn eveneens geautomatiseerd.

Het bureau heeft een zeer uitgebreid en gevarieerd opdrachtenpakket in:

- * Utiliteitsprojecten
 - kantoren
 - scholen
 - kerken
 - bedrijvenparken
 - sociale werkplaatsen
 - multi-funktionele gebouwen
- * Woningbouw zoals:
 - gesubsidieerde (premie A - woningwet)
 - bungalows - 2 onder 1 kap
 - renovatie

in de regio, elders in Nederland, alsmede daarbuiten.

buro voor architectuur en ruimtelijke ordening d. vroegindewij b.v., architect bna reg. nr. 1.890126.262

oosthavendijk 46 3241 lk middelharnis tel. 01870-85800
postbus 82 3240 ab middelharnis fax 01870-86910

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg. Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer

Telefoon 02943 - 1145, mevr. J. Meijer.

Voor AL uw: boeken - bijbels - CD's kantoorartikelen

Uw adres:

BOEKHUIS het KOMPAS
SCHERPENZEEL
Dorpsstraat 164, 03497-4355

Plaats uw familieberichten in Bewaar het Pand

INDIA heeft het levend water van het Woord nodig!

Deze Indiase heeft water gehaald uit een put. Wij mogen hen de Bijbel aanbieden, de bron van het levend water.

Hoeveel Bijbels geeft u aan India?
 (4,50 per stuk)

Postgiro van De Bijbel in elk Huis 50789 te Maassluis.

STICHTING "DE BIJBEL IN ELK HUIS"

Postbank giro 50789
 Amrobank 44.30.64.415
 Postbus 421
 3140 AK Maassluis

VOOR BIJBELS IN STATENVERTALING

Veel gevraagde brochures van de GBS

L.M.P. Scholten	
Het Boek, een onbetrouwbare gids	f 1,25
J. de Koning	
Om het zuivere Woord	f 4,75
A. Bergsma	
Statenvertaling contra Nieuwe Vertaling	f 3,95
A. Bergsma	
Groot Nieuws, een ramp voor de kerk	f 4,75
Drs. W. van den Hoorn	
De Heilige Schrift en haar gezag	f 6,95
Ds. M. Baan	
De nieuwe bijbelvertaling in discussie	f 2,50
Ds. J. van der Haar	
De nieuwe psalmenrijming getoetst	f 3,00

In de boekhandel verkrijgbaar en in onze bijbeldepots. Een uitgebreide folder wordt u op verzoek toegezonden. Bestellingen zonder postzegel naar:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
 Antwoordnr. 2809, 4140 WB Leerdam, tel. 03451-10155